

**VALSTYBĖS ĮMONĖS „ORO NAVIGACIJA“
GENERALINIS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ORO ERDVĖS REZERVAVIMO
TVARKOS APRAŠO TVIRTINIMO**

2017 m. gruodžio 19 d. Nr. V-264
Vilnius

Įgyvendindamas 2005 m. gruodžio 23 d. Europos Komisijos reglamentą (EB) Nr. 2150/2005, nustatantį lankstaus oro erdvės naudojimo bendrąsias taisykles ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos oro erdvės organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 285 „Dėl Lietuvos Respublikos oro erdvės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (su visais vėlesniais pakeitimais), 52 punktą:

1. T v i r t i n u Lietuvos Respublikos oro erdvės rezervavimo tvarkos aprašą (pridedama).
2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios valstybės įmonės „Oro navigacija“ generalinio direktoriaus 2007 m. gegužės 15 d. įsakymą Nr. V-195 „Dėl Lietuvos Respublikos rezervuojamosios oro erdvės nustatymo taisyklių patvirtinimo“.

Generalinis direktorius

Mindaugas Gustys

PATVIRTINTA
valstybės įmonės „Oro navigacija“
generalinio direktoriaus
2017 m. gruodžio 19 d.
įsakymu Nr. V-264

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ORO ERDVĖS REZERVAVIMO
TVARKOS APRAŠAS**

LIETUVOS RESPUBLIKOS ORO ERDVĖS REZERVAVIMO

TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos oro erdvės rezervavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas įgyvendinant 2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2150/2005, nustatančio lankstaus oro erdvės naudojimo bendrąsias taisykles, reikalavimus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos oro erdvės organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 17 d. nutarimu Nr. 285 „Dėl Lietuvos Respublikos oro erdvės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 52 punktu.

2. Aprašas nustato oro erdvės rezervavimo tvarką ir sąlygas.

3. Rezervuojama tik valdomoji oro erdvė. Paraiškas oro erdvės rezervavimui turi teisę pateikti tik oro erdvės naudotojai, nurodyti Taisyklių 52 punkte.

4. Informacija apie nustatytą rezervuojamąją oro erdvę visiems Lietuvos Respublikos oro erdvės naudotojams skelbiama NOTAM pranešimais.

5. Tuo atveju, kai specialioji oro erdvė, esanti rezervuotosios oro erdvės ribose, yra aktyvuojama, tai oro erdvės rezervavimo nustatymas specialiojoje oro erdvėje negalioja. Rezervuotos oro erdvės naudotojas privalo peržiūrėti galiojančius NOTAM pranešimus arba susisiekti su atitinkamu oro eismo paslaugų teikimo padaliniu dėl informacijos apie specialiosios veiklos oro erdvės elementų naudojimą.

6. Apraše vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, apibrėžtas Europos Sąjungos reglamentuose, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme ir kituose aviacijos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

II. PARAIŠKŲ REZERVUOJAMAJAI ORO ERDVEI NUSTATYTI TEIKIMAS

7. Paraiškos (Aprašo 1 priedas) rezervuojamajai oro erdvei nustatyti (toliau – Paraiška) teikiamos oro eismo paslaugų teikėjui, tai yra valstybės įmonei „Oro navigacija“ (toliau – OEP teikėjas), Taisyklių nustatyta tvarka.

8. Paraiškoje turi būti nurodyta:

8.1. paraiškos teikėjo pavadinimas, atstovo vardas ir pavardė, telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresas;

8.2. paraiškos data ir jos numeris;

8.3. rezervavimo tikslas;

8.4. orlaivio (-ių) tipas (-ai), registravimo ženklas (-ai) (jei orlaivis valstybinis, nurodoma nacionalinė priklausomybė);

8.5. už skrydžių organizavimą (valdymą) atsakingas asmuo, jo naudojamo telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas;

8.6. norimos horizontalios geografinės koordinatės arba valdomosios oro erdvės elementai;

8.7. norimos vertikalios (žemutinė ir viršutinė) ribos, kurių aukštis nurodomas pėdomis nuo vidutinio jūros lygio arba skrydžių lygiais;

8.8. planuojamos veiklos data, pradžios ir pabaigos laikas (UTC laiku);

8.9. išskridimo ir atskridimo aerodromas;

8.10. orlaivio (-ių) navigacijos ir radijo ryšio priemonės;

8.11. kita informacija.

9. Paraiška pildoma lietuvių arba anglų kalba. Naudojami tik arabiški skaitmenys.

10. Jei Paraiškoje pateikti visi duomenys ir informacija oro erdvei rezervuoti yra teisinga, OEP teikėjo generalinis direktorius priima atitinkamą sprendimą, apie kurį ne vėliau kaip prieš

keturias darbo dienas iki Paraiškoje nurodyto planuojamo rezervavimo pradžios pranešama paraiškos teikėjui.

11. Jeigu paraiškoje pateikti ne visi reikalingi duomenys ir informacija arba pateikti duomenys yra klaidingi, arba, atsižvelgiant į Aprašo 12-14 punktų reikalavimus, nėra galimybės rezervuoti oro erdvę, Paraiška su OEP teikėjo generalinio direktoriaus rezoliucija, kad rezervavimas nenustatytas, grąžinama paraiškos teikėjui ne vėliau kaip prieš keturias darbo dienas iki Paraiškoje nurodyto planuojamo rezervavimo pradžios.

III. VEIKSNIAI, DARANTYS ĮTAKĄ REZERVUOJAMOSIOS ORO ERDVĖS NUSTATYMO PLANAVIMUI

12. Planuojant nustatyti rezervuojamąją oro erdvę, būtina atsižvelgti į:

12.1. Oro eismo apimtį, gautų duomenų palyginimą su prognozuojamais oro eismo duomenimis planuojamoje rezervuoti oro erdvėje, kurios išreiškiamos kaip:

12.1.1. atitinkamo skrydžių valdymo centro atsakomybės oro erdvėje valdomų orlaivių skrydžių skaičius paraiškoje nustatyto laikotarpiu (skrydžių intensyvumas);

12.1.2. maksimalus paros skrydžių intensyvumas savaitėje per nustatytą laikotarpį (savaitinis skrydžių intensyvumas);

12.1.3. maksimalus valandinis skrydžių intensyvumas per Aprašo 12.1.2 punkte nustatytą dienų laikotarpį (intensyvumas piko valandomis).

12.2. Oro erdvės struktūrą:

12.2.1. specialios paskirties oro erdvė ir jos naudojimo laikas;

12.2.2. valdomosios oro erdvės struktūra ir atskirų jos elementų skirstymas sektoriais;

12.2.3. oro eismo maršrutų skaičius ir jų tipai (įskaitant standartinių išvykimo/atvykimo maršrutų susikirtimus), orlaivių aukštėjimo ir žemėjimo gradientai;

12.2.4. orlaivių skrydžių ratu maršrutai, standartinis tūpimas pagal prietaisus, pakartotino tūpimo procedūra;

12.2.5. orlaivių, vykdančių horizontalųjį skrydį bei aukštėjimą ir žemėjimą, santykis;

12.2.6. dažniausiai naudojami skrydžių aukščiai ir skrydžių lygiai.

12.3. Naudojamus skrydžių valdymo metodus ir su jais susijusius aspektus:

12.3.1. orlaivių nukreipimas į konkrečią vietą, skirtas veiksmingai sutvarkyti ir pagreitinti oro eismo srautus;

12.3.2. skrydžių valdymas nenumatytais atvejais;

12.3.3. orlaiviai, patekę į pavojingas ar avarines situacijas;

12.3.4. papildomas derinimas, kurio neįmanoma išvengti;

12.3.5. bendras skrydžių vadovų darbo krūvis.

12.4. Nacionalinio (valstybinio) saugumo užtikrinimą:

12.4.1. valstybės sienos artumą;

12.4.2. oro erdvės gynybos funkcijas;

12.4.3. oro policijos funkcijas;

12.4.4. pramonę arba tankiai apgyvendintus rajonus;

12.4.5. strateginius objektus;

12.4.6. įvairių valstybinio ar tarptautinio lygio veiklą ir t. t.

13. Atliekant oro erdvės rezervavimo galimybės vertinamąją analizę, būtina atsižvelgti į papildomus kriterijus, kurie gali lemti rezervuojamosios oro erdvės nustatymą (gautos kelios paraiškos, sutampa paraiškose nurodytas laikas ar vieta), o taip pat rezervuojamosios oro erdvės dydį ir bendrą rezervavimo trukmę.

IV. REZERVUOJAMOSIOS ORO ERDVĖS NUSTATYMO REGULIAVIMAS

14. Pirmenybė rezervuoti oro erdvę suteikiama:

14.1. Valstybinio ar tarptautinio lygio veiklai, reikalaujančiai visų skrydžių draudimo konkrečioje oro erdvės dalyje;

14.2. Lietuvos kariuomenės ir NATO karinių oro pajėgų veiklai, užtikrinančiai oro policijos ir oro erdvės gynybos funkcijas.

14.3. Pasaulio, Europos sklandymo varžyboms.

14.4. Pasaulio, Europos oreivių varžyboms.

14.5. Kitoms pasaulio, Europos orlaivių varžyboms.

14.6. Vietinėms sklandymo varžyboms, o taip pat pasaulio, Europos ir klubiniams čempionatams pasirengti.

14.7. Vietinėms oreivių varžyboms, o taip pat pasaulio, Europos ir klubiniams čempionatams pasirengti.

14.8. Kitoms vietinėms orlaivių varžyboms, pratyboms, parašiutininkų šuoliams ir t. t.

15. Oro erdvės rezervavimas visais atvejais riboja kitų naudotojų laisvą ir netrukdomą oro erdvės naudojimą, todėl vienu metu ta pati oro erdvė gali būti rezervuojama:

15.1. Žemiau 95 skrydžių lygio:

15.1.1. valstybinio ar tarptautinio lygio veiklai, reikalaujančiai visų skrydžių draudimo konkrečioje oro erdvės dalyje, – neribotam dydžiui ir neribotam laikui;

15.1.2. Lietuvos kariuomenės ir NATO karinių oro pajėgų veiklai, užtikrinančiai oro policijos ir oro erdvės gynybos funkcijas, – valdomąją oro erdvę prie tarptautinių aerodromų, išskyrus 15 jūrmylių spindulio apskritimą, kurio nuotolis skaičiuojamas nuo aerodromų kontrolės taškų, ir ne ilgiau kaip 21 kalendorinei dienai;

15.1.3. pasaulio, Europos varžyboms – valdomąją oro erdvę prie tarptautinių aerodromų, išskyrus 20 jūrmylių spindulio apskritimą, kurio nuotolis skaičiuojamas nuo aerodromų kontrolės taškų, ir ne ilgiau kaip 21 kalendorinei dienai;

15.1.4. vietinėms varžyboms, pratyboms, parašiutininkų šuoliams ir t. t. – valdomąją oro erdvę prie tarptautinių aerodromų, išskyrus 20 jūrmylių spindulio apskritimą, kurio nuotolis skaičiuojamas nuo aerodromų kontrolės taškų, ir ne ilgiau kaip 14 kalendorinių dienų;

15.1.5. oreivių skrydžiams, jeigu jų skrydžiai neapima pagrindinių orlaivių kilimo ir tūpimo tarptautiniuose aerodromuose maršrutų, o trukmė neviršija 4 dienų ir 6 valandų kasdien, Aprašo 15.1.3 ir 15.1.4 punktų reikalavimai netaikomi.

15.2. Aukščiau 95 skrydžių lygio:

15.2.1. valstybinio ar tarptautinio lygio veiklai, reikalaujančiai visų skrydžių draudimo konkrečioje oro erdvės dalyje, – neribotam dydžiui ir neribotam laikui;

15.2.2. kitai veiklai, aprašyta Aprašo 14 punkte, – ne daugiau kaip 20 procentų oro erdvės, išreikštos plokštumoje, ir ne ilgiau kaip 21 kalendorinei dienai.

V. REZERVUOJAMOSIOS ORO ERDVĖS NUSTATYMAS

16. OEP teikėjo generalinio direktoriaus sprendimas rezervuoti oro erdvę priimamas atsižvelgiant į bendrus oro erdvės naudotojų poreikius ir atitiktį skrydžių saugos reikalavimams.

17. Rezervuojamoji oro erdvė gali visiškai ar iš dalies apimti paraiškoje užsakytą oro erdvę bei turi daryti kuo mažesnę įtaką paskelbtam pralaidumui bei teikiamų oro eismo paslaugų kokybei.

18. OEP teikėjas gali nustatyti papildomas sąlygas rezervuotai oro erdvei.

19. OEP teikėjas gali atsisakyti rezervuoti oro erdvę, jeigu tai:

19.1. gali padaryti žalą oro vežėjų reguliariajam oro susisiekimui;

- 19.2. gali pakenkti bendram oro eismo intensyvumui ir skrydžių srautams;
- 19.3. gali pakenkti teikiamų oro eismo, ypač skrydžių valdymo, paslaugų kokybei.
- 20. Oro erdvė rezervuojama nustatytam laikui ir pasibaigia kai:
 - 20.1. pasibaigia rezervavimo terminas;
 - 20.2. nutraukiama veikla, kuriai buvo rezervuota oro erdvė.
- 21. Rezervavimas gali būti panaikintas anksčiau nustatyto termino, kai oro erdvės naudotojas nutraukia veiklą, kuriai rezervavimas buvo skirtas, arba pažeidžia nustatytas sąlygas, rezervuotai oro erdvei.
- 22. Paraiškos teikėjas privalo pranešti OEP teikėjui apie veiklos nutraukimą.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Rezervuojamoje oro erdvėje netaikomas 2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 923/2012, kuriuo nustatomos bendrosios skrydžių taisyklės ir veiklos nuostatos dėl oro navigacijos paslaugų ir procedūrų ir iš dalies keičiami Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011 ir reglamentai (EB) Nr. 1265/2007, (EB) Nr. 1794/2006, (EB) Nr. 730/2006, (EB) Nr. 1033/2006 ir (ES) Nr. 255/2010.

24. OEP teikėjas užtikrina atitinkamus horizontalųjį ir vertikalųjį skirstymą tarp visų skrendančių valdomojoje oro erdvėje orlaivių ir veikiančios nustatytos rezervuojamosios oro erdvės ribų.

25. Paraiškos teikėjas nustato specialias skrydžių vykdymo taisykles konkrečiai veiklai rezervuotoje oro erdvėje, atsako už nustatytų ribų pažeidimą bei nustatytų sąlygų laikymąsi.
